Kayaç, mineral, maden

Kavramları öğren, bilgilerini günlük yaşamla ilişkilendir.

Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Tarih: .....

Hatırla: Yer kabuğu kayaçlardan oluşur. Kayaçların yapısında bir veya birden fazla mineral bulunur. Ekonomik değer taşıyan ve çıkarılıp kullanılan yer altı kaynaklarına maden denir.

1. Sözcükleri kullanarak boşlukları tamamla.

yer kabuğu • mineral • kayaç • maden • mermer • kömür

1. Dünya'nın dıştaki katı katmanına ..... denir.

2. Kayaçların yapısında bulunan maddelere ..... denir.

3. Bir veya birkaç mineralin oluşturduğu doğal yapı .....tır.

4. Altın ve demir, ekonomik değer taşıyan birer .....dir.

5. Bina kaplaması ve merdivenlerde ..... kullanılabilir.

6. Yakıt olarak kullanılabilen siyah renkli kaynak .....dür.

2. Doğruya D, yanlışa Y yaz.

☐ Kayaçların içinde farklı mineraller bulunabilir.

☐ Bütün kayaçlar aynı renktedir.

☐ Madenler günlük yaşamda pek çok alanda kullanılır.

☐ Kayaçlar yalnız insanlar tarafından yapılır.

☐ Mineraller kayaçların özelliklerini etkiler.

☐ Maden kaynakları sınırsızdır.

☐ Kömür, ısınmada kullanılabilir.

☐ Kayaçlar su ve sıcaklık değişimleriyle parçalanabilir.

Bilgi notu: Bir kayacın rengi, yapısındaki minerallerden etkilenir. Kayaçları ayırt ederken renk ve doku gibi özellikleri birlikte inceleriz.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Madenler yaşamımızda

Görselleri incele, kullanım alanlarını bul.

Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Tarih: .....

1. Görsellerin altına uygun açıklamanın harfini yaz.

1

Mermer
.....

2

Kömür
.....

3

Altın
.....

4

Demir
.....

5

Bakır
.....

6

Elmas
.....

A. Elektrik kablolarında kullanılabilir.

B. Isınmada yakıt olarak kullanılabilir.

C. Merdiven ve bina kaplamasında kullanılabilir.

D. Takı yapımında kullanılan sarı renkli metaldir.

E. İnşaatlarda dayanıklılığı artırmak için kullanılır.

F. Çok sert olduğu için kesici araçlarda da kullanılır.

2. Kaynakları koruyan davranışları işaretle.

- ☐ Metal atıkları uygun geri dönüşüm kutusuna atmak.
- ☐ Kullanılabilir metal eşyaları hemen çöpe atmak.
- ☐ Eşyaları özenli kullanarak ömrünü uzatmak.
- ☐ Gereksiz yere yeni ürünler satın almak.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Fosillerin anlattıkları

Fosil, geçmişte yaşamış canlıların korunmuş kalıntısı veya izidir.

Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Tarih: .....

1. İpuçlarını görsellerle eşleştir. Harfleri altlarına yaz.

1

Balık fosili
.....

2

Yaprak fosili
.....

3

Kabuk fosili
.....

4

Ayak izi fosili
.....

5

Kehribarda böcek
.....

6

Fosil araştırmacısı
.....

A. Bitkilerin de fosilleşebildiğini gösterir.

B. Fosilleri inceleyen paleontologdur.

C. Eski bir balığın vücut yapısına ilişkin bilgi verir.

D. Canlının bıraktığı bir izdir.

E. Sertleşmiş eski ağaç reçinesi içinde korunmuştur.

F. Kabuklu bir canlıya ait kalıntıdır.

2. Doğruya D, yanlışa Y yaz.

☐ Her ölen canlı mutlaka fosilleşir.

☐ Fosiller yalnızca hayvanlara aittir.

☐ Fosilleri inceleyen bilim dalı paleontolojidir.

☐ Ayak izleri de uygun koşullarda fosil olarak korunabilir.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Fosil nasıl oluşur?

Sıralama yap, tabakaları incele ve kanıtlardan sonuç çıkar.

Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Tarih: .....

Hatırla: Hızla kum ya da çamurla örtülmek, canlı kalıntılarının korunmasını kolaylaştırır. Uygun koşullarda, çok uzun zaman içinde fosil oluşabilir. Her canlı fosilleşmez.

1. Aşamaları 1'den 4'e kadar numaralandır.

- ☐ Kalıntı, katmanlar altında uzun zaman içinde fosilleşir.
- ☐ Bir canlı ölür ve kalıntısı zemine çöker.
- ☐ Araştırmacılar açığa çıkan fosili inceler.
- ☐ Kalıntının üzeri kısa sürede kum ve çamurla örtülür.

2. Tabakalar geçmişi anlatıyor.

Aşağıdaki tabakaların sırası bozulmamıştır. Alt tabakalar üsttekilerden daha önce oluşmuştur.

A Fosilli kayaç tabakası

B Fosilli kayaç tabakası

C Fosilli kayaç tabakası

En eski fosil hangi tabakadadır?

.....

En yeni fosil hangi tabakadadır?

.....

Eskiden yeniye sırala:

.....

3. Küçük bir keşif!

Bir dağdaki kayaçta deniz canlısına ait fosil bulundu.
Bu bulgu, bölgenin geçmişi hakkında ne düşündürür?

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Yer bilimci gibi düşün

Kavramları kullan, doğru yolu bul ve gözlemini yorumla.

Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Tarih: .....

1. Tanımları doğru kavramla eşleştir.

kayaç • mineral • fosil • paleontolog • maden

1. Kayaçların yapısını oluşturan doğal madde:

2. Geçmişte yaşamış bir canlının korunmuş izi veya kalıntısı:

3. Fosilleri araştıran bilim insanı:

4. Bir veya birden fazla mineralden oluşan doğal yapı:

5. Ekonomik değeri olan, çıkarılıp kullanılan yer altı kaynağı:

2. D (doğru) ve Y (yanlış) oklarını takip et.

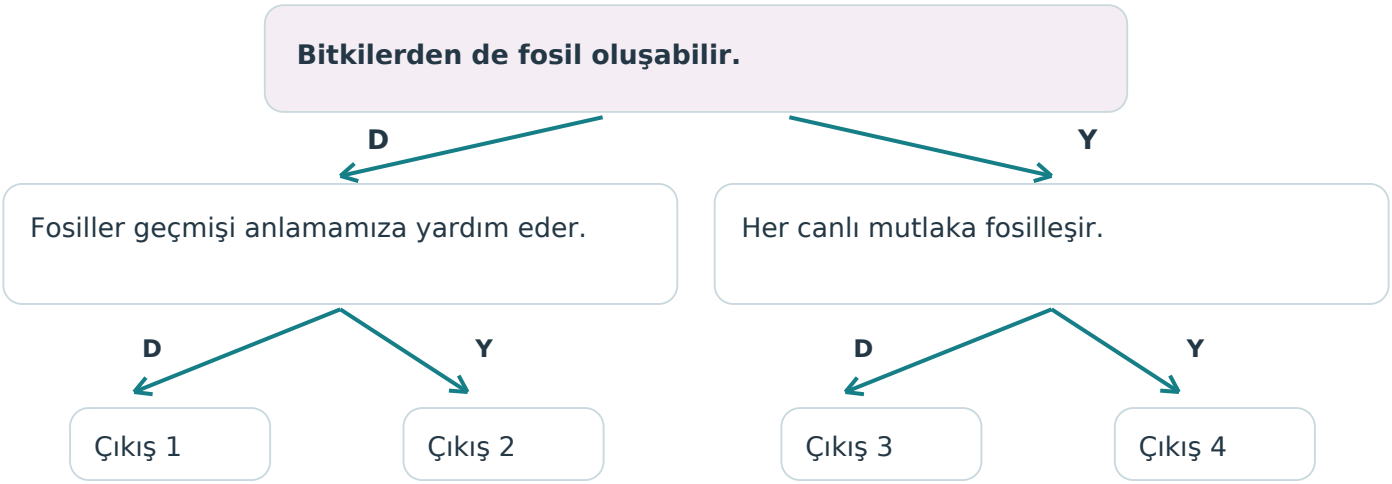

3. İki öğrencinin düşüncesi

Ada: “Her kayaç aynı minerallerden oluşur.”
Efe: “Bir kayacın içinde farklı mineraller olabilir.”
Kime katılıyorsun? Bir cümleyle açıkla.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Kayaç ve maden testi

Her soruda doğru olan tek seçeneği işaretle.

Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Tarih: .....

1. Dünya'nın dıştaki katı katmanı hangi adla anılır?

A) Yer kabuğu

B) Hava tabakası

C) Bulut

2. İki kayaç farklı renk ve dokudadır. Bunun nedenlerinden biri hangisi olabilir?

A) İkisinin de aynı gün bulunması

B) Yapılarındaki minerallerin farklı olması

C) İkisinin de küçük olması

3. Bir bina için merdiven kaplaması seçiliyor. Hangisi bu işte kullanılabilir?

A) Kömür

B) Pamuk

C) Mermer

4. "Siyah renklidir. Yakıt olarak kullanılabilir." Bu açıklama hangisine aittir?

A) Altın

B) Kömür

C) Bakır

5. I. Kayaçlar mineral içerir. II. Bütün kayaçlar aynıdır. III. Madenler birçok alanda kullanılır. Hangileri doğrudur?

A) Yalnız II

B) I ve II

C) I ve III

6. Bir mühendis, demir kaynağı bulunan bölgede araştırma yapıyor. Hangi alanla ilgilenmektedir?

A) Madencilik

B) Terzilik

C) Aşçılık

7. Elektrik kablosu üretiminde kullanılabilen metal hangisidir?

A) Mermer

B) Bakır

C) Kömür

8. Hangisi maden kaynaklarını korumaya yardımcı olur?

A) Metal atıkları geri dönüştürmek

B) Sağlam eşyaları çöpe atmak

C) İhtiyaç olmadan ürün almak

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Fosil testi

Her soruda doğru olan tek seçeneği işaretle.

Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Tarih: .....

1. Fosil sergisinde balık ve yaprak fosilleri var. Hangi sonuca ulaşılır?

A) Yalnız hayvanlar fosilleşir.

B) Her canlı mutlaka fosilleşir.

C) Bitki ve hayvanlara ait fosiller olabilir.

2. Fosilleri inceleyen bilim dalı ve bilim insanı hangi seçenekte doğru verilmiştir?

A) Paleontoloji - paleontolog

B) Meteoroloji - meteorolog

C) Arkeoloji - arkeolog

3. Bir canlı kalıntısının hızla çamurla örtülmesi ne sağlar?

A) Hemen canlanmasını

B) Korunma olasılığının artmasını

C) Bir günde fosilleşmesini

4. Hangisi geçmişte yaşamış bir canlıya ait fosil örneğidir?

A) Bugün yapılmış taş heykel

B) Şu anda dalında duran yaprak

C) Kayaçta korunmuş eski yaprak izi

5. Fosillerden hangi konuda bilgi elde edilebilir?

A) Geçmişteki canlıların yapısı

B) Yarın kaç derece olacağı

C) Gelecek yıl doğacak hayvan sayısı

6. Bir araştırmacı yalnızca bir diş fosili buluyor. Hangisi doğrudur?

A) Fosil olması için tüm vücut bulunmalıdır.

B) Canlının bir bölümü de fosil olabilir.

C) Dişler hiçbir zaman korunamaz.

7. Çok eski bir böcek, kehribar içinde korunmuş. Bu durum neyi gösterir?

A) Böceklerin taş yediğini

B) Fosillerin yalnız denizde oluştuğunu

C) Canlı kalıntılarının reçine içinde korunabildiğini

8. Hangisi yanlıştır?

A) Fosiller geçmişe ilişkin kanıt sunar.

B) Ölen her canlı fosilleşir.

C) Fosiller canlı izlerini de kapsar.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Keşif ve yorum testi

Her soruda doğru olan tek seçeneği işaretle.

Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Tarih: .....

1. Sırası bozulmamış tabakalarda K üstte, L ortada, M alttadır. En eski fosilin bulunması beklenen tabaka hangisidir?

A) K

B) L

C) M

2. Bir dağda deniz kabuğu fosili bulunuyor. Hangisi bu bulguyla desteklenir?

A) Bölge geçmişte denizle kaplı olabilir.

B) Deniz canlıları daima dağda yaşar.

C) Bütün dağlar aynı yaşta oluşmuştur.

3. Bir yörede hem yaprak hem balık fosilleri bulundu. Hangisi kesin söylenebilir?

A) Tüm canlılar aynı gün ölmüştür.

B) Geçmişte bitki ve hayvanlar yaşamıştır.

C) Yöre her zaman çöl olmuştur.

4. I. Kalıntı örtülür. II. Canlı ölür. III. Uzun zamanda fosilleşir. Bu örnekte doğru sıra hangisidir?

A) I-II-III

B) III-I-II

C) II-I-III

5. “Fosiller yalnızca kemiklerden oluşur.” diyen birine hangi bulgu karşı örnek olur?

A) Bir ayak izi fosili

B) Bir kol kemiği fosili

C) Bir kafatası fosili

6. Bir çocuk taşta eski bir yaprak izi görüyor. En uygun davranış hangisidir?

A) İzi kırarak çıkarmak

B) Yerini not edip öğretmenine haber vermek

C) İzin üzerini boyamak

7. Aynı canlı türünün fosilleri birbirinden uzak iki bölgede bulunuyor. Bu bulgu neyi düşündürür?

A) Canlı yalnız bir noktada yaşamıştır.

B) Fosillerin hepsi sahtedir.

C) Canlı geçmişte farklı bölgelere yayılmıştır.

8. Mermer, kömür ve altının ortak özelliği hangisidir?

A) Ekonomik değer taşımaları

B) Aynı renkte olmaları

C) Yalnız yakıt olarak kullanılmaları

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026